ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދި މޯލްޑިވްސް
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ

بسم الله الرحمن الرحيم

އުސޫލު ނަންބަރު AU-2019/03 މަޢުލޫމާތު ހޯދުމާއި، ދިނުމުގައި އަމަލުކުރާނެ އުސޫލާއި ޕްރޮސީޖަރު ފުރިހަމަ ހުށަހެޅުމާއި
ޤަވާއިދުން އެކު މަޢުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި އަމަލުކުރަންޖެހޭ އެކަށީގެންވާ އުސޫލުތަކާއި ކަނޑައެޅުމާއިބެހޭ އެކުލަވާލާފައިވާ ކަރުދާސް

ތަޢާރުފު

މި ކަރުދާހަކީ، މޯލްޑިވްސް ކަރުދާހުގައި ... ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ބައިވެރިން ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކުން ދެމެހެއްޓުމަށް ޤާނޫނާއި ޚިލާފުވާގޮތަށް ހުރި ކުށްތަކުގައި ޢަމަލުކުރަމުން މޯލްޑިވްސް ... ސަރަހައްދުތަކަށް ބައިވެރިވާނެ ދާއިރާގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތުން، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ މަޢުލޫމާތު ހޯދުމަށް އެދޭ ފަރާތްތަކަށް ފޯރުކޮށްދޭ ޤަވާއިދާއި އެއްގޮތްވާ ... ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލު ނަންބަރު AU-2019/03 (މަޢުލޫމާތު ހޯދުމާއި، ދިނުމުގައި އަމަލުކުރާނެ އުސޫލު) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ކަނޑައަޅާފައިވާ ... ކޮމިޝަނުން މަޢުލޫމާތު ދިނުމުގައި، މި އުސޫލަކީ މި ކަރުދާހުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ޤަވާއިދާއި އެއްގޮތަށް އުސޫލުތަކާއި ކަނޑައެޅުމާއިބެހޭ އެކުލަވާލާފައިވާ ކަރުދާހެކެވެ.

މަޤްޞަދު

މި ކަރުދާހުގެ މަޤްޞަދަކީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2014 މަޢުލޫމާތު ހޯދުމުގެ ޙައްޤުގެ ޤާނޫނާއި ގަވާއިދު ނަންބަރު 2016/R-5 މަޢުލޫމާތު ހޯދުމާއި ދިނުމުގެ ޙައްޤުގެ ގަވާއިދުގެ ދަށުން ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުން ކަނޑައަޅާފައިވާ މަޢުލޫމާތު ހޯދުމުގެ ޙައްޤާއި ދިނުމުގައި އަމަލުކުރާނެ އުސޫލުގެ ދަށުން ފަރާތްތަކުގެ މަޢުލޫމާތު ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފަރާތްތަކަށް އިތުރު ފަސޭހަ ގޮތެއް ފޯރުކޮށްދިނުމާއި، މަޢުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި ޤަވާއިދުން އެކު މަޢުލޫމާތު ދިނުމުގައި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ސިޔާސަތާއި ޚިލާފުނުވާ ގޮތުގެ މަތިން ޚިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދިނުމެވެ.

ދިރާސާކުރުމުގައި ބަލާފައިވާ މަސްދަރުތައް:

- ✓ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ (2008)
- ✓ ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2014 މަޢުލޫމާތު ހޯދުމުގެ ޙައްޤުގެ ޤާނޫނު
- ✓ ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2013 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު
- ✓ ގަވާއިދު ނަންބަރު 2016/R-5 މަޢުލޫމާތު ހޯދުމުގެ ޙައްޤުގެ ގަވާއިދު

ޤާނޫނީ ހާލަތު ކަންކަން

- ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2013 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 119 ވަނަ މާއްދާގައި ޖިނާއީ އިޖުރާއާތު ޤާނޫނުގެ ދަށުން ތަޙްޤީޤުކުރަމުންދާ މައްސަލައެއް ނުވަތަ މިންވަރުގެ ތަޙްޤީޤު ނިމިފައިވާ މައްސަލަތަކާއި ގުޅޭ މަޢުލޫމާތު ނެރެފަހަރު ތަޙްޤީޤުކުރާ މުއައްސަސާގެ ހުއްދަ ނެތި ... އިދާރާތަކާއި ޝަރީޢަތުގެ ކޯޓުތަކަށް ޖިނާއީ އިޖުރާއާތު ފަރާތް ތަޙުގީގުގެ މަރުޙަލާ ފަރާތްތަކަށް ހާމަނުކުރެވޭނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

HUMAN RIGHTS COMMISSION MALDIVES

މުއައްސަސާ ... (5 ވަނަ ފަންގިފިލާ)، ކަށިވަރު (20192)، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ. ހިޔާ ފޯނު ނަންބަރު: 1424
www.hrcm.org.mv info@hrcm.org.mv 3338658 3336539

- އަދި މި ޤާނޫނުގެ 127 ވަނަ މާއްދާގައި ޤައިދީއަކަށް ޕެރޯލްގެ ފުރުޞަތު ލިބިދެވޭން އެންމެ ކުޑަ މުއްދަތު ކަމަށް މި ޤާނޫނުގެ 125 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތު ހަމަވުމަށް 6 (ހައެއް) މަސް ދުވަހަށް ވުރެން ޕެރޯލްގެ ފުރުޞަތު އަދި ޢާންމަށް ހުށަހެޅިފައިވާކަމުގައި، ޢާންމަށް ޕެރޯލްގެ ފުރުޞަތު ލިބިދޭނެ ކަމަށް އޭނާ ދޫކުރާ ސަބަބުތަކާއި ޕެރޯލްގެ ޝަރުޠުތަކަށް ތަބާވާނެ ކަމުގެ ޔަޤީންކަން ދޭ ބަޔާންކޮށް ލިޔުމުން ހުށަހެޅިފައިވާކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

- ނަމަވެސް މި ޤާނޫނުގެ 127 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އެކުލަވާލާފައިވާ ޕެރޯލްގެ ޤަވާޢިދުގައި ޝަރުޠުތަކެއް އަދި ހުށަހަޅާ ފޯމުގައި އެއްވެސް ލިޔެކިޔުމެއް ހުށަހަޅަން ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

- އަދި މި ޤާނޫނުގެ 129 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޕެރޯލް ބޯޑުން ޕެރޯލްގެ ފުރުޞަތު އަދި ހުށަހަޅާފައިވާ ޤައިދީއާމެދު ގެންގުޅޭ ނިންމުމަކީ ނުވަތަ ޕެރޯލްގެ ފުރުޞަތު ދިނުމުގައި ބެލެވޭނެ ބޭނުން ޚިޔާރުކުރާ ކަނޑައެޅުމެއް ކަމުގައިވާތީ، މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަނޑައެޅުމާ ނުވަތަ ތިޔަހުކުމެއް ޕެރޯލް ބޯޑަށް ހުށަހަޅާ މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޤައިދީއަކަށް ލާޒިމުކޮށްފައިވާ ކަމެއް ނޫންކަމަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

- މީގެ އިތުރުން މި ތިޔަހުކުމެއްކަމަށް މި ޤާނޫނުގެ 53 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކޮންމެ ޖަލެއްގައިވެސް އެ ޖަލުގައި ބަންދުކޮށްފައިވާ ޤައިދީންގެ ރަޖިސްޓްރީއެއް އެ ޤައިދީއަކާ ގުޅޭގޮތުން ޖިނާއީ ރެކޯޑު ޕްރިޒަންސް ސިސްޓަމް ބަލަހައްޓަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފައިލްގައި ހިމެނޭ މައުލޫމާތުތަކާ ހަމައެކަނި ބަޔާނެއް، ޕެރޯލް ފުރުޞަތަށް އެދި ޤައިދީ ފޯމު ހުށަހަޅަމުން، އެ ޤައިދީއާ ބެހޭ މައުލޫމާތު ހިމެނޭ ފައިލު ޕެރޯލް ބޯޑަށް ހުށަހަޅަންޖެހޭ ލިޔެކިޔުންތަކުގެ ބޭނުން ބޭނުންތެރިވާނެ ކަމަށް ޕެރޯލް ބޯޑަށް ހުށަހެޅުމަށްފަހު، މެޑިކަލް ރިޕޯޓް ފަދަ ލިޔެކިޔުންތައް ހުށަހަޅަންވާނެކަމަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

- މީގެ އިތުރުން، ގަވާއިދު ނަންބަރު 2014/R-162 ޕެރޯލް ގަވާއިދުގެ 8 ވަނަ މާއްދާގައި ޕެރޯލްގެ ފުރުޞަތަށް އަދި ހުށަހެޅުމުގައި ޤައިދީއަށް ބޭނުންވާނެ އެންމެހައި އެހީތެރިކަން މެޑިކަލް ކަށަވަރުކުރާ ސެކިއުރިޓީން ޕެރޯލް އޮފިސަރުން ބަޔާންކޮށްދޭނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

- އަދި ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2013 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކާއި ޕެރޯލްގެ ޤާނޫނުގެ 62 ވަނަ މާއްދާގައި ޤައިދީން ޖަލުގައި ތިބޭ މުއްދަތުގައި އެ މީހުންނަށް ލިބިދޭންޖެހޭ އަސާސީ ޙައްޤުތަކުގެ ތެރޭގައި މެޑިކަލް ޗެކަޕް ހަދައިދިނުމާއި ބޭނުންވާ އެހީތެރިކަން ލިބިދިނުމުގެ އިންތިޒާމް ހިމެނޭކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

ކޮމިޝަނުގެ ހުށަހެޅުންތައް

#	ކޮމިޝަނުގެ ހުށަހެޅުން	ސަބަބު
1	ޤައިދީން ޕެރޯލް ފުރުޞަތަށް އެދި ހުށަހެޅުމުގައި މެޑިކަލް ރިޕޯޓް ސެކިއުރިޓީން އެކުލަވާލާފައިވާ ގަވާއިދުގައި މުއްދަތު ހަމަވުމުގެ ކުރިން ތިރީގައިވާ އުސޫލުގެ ދަށުން ހުށަހަޅަންޖެހޭނެ.	މި އުސޫލުގެ ދަށުން ޤައިދީންގެ އަޑު އިވުން ނަޑައެޅުމަށް ބޭރުގެ ދަނޑުގައި ހޭދަ ކުރާ މުއްދަތު ބަލައި މަޝްވަރާކުރުމަށް ޓަކައި ފަރާތްތަކަށް ދޭ ޙައްޤު، ތަނުގައި ނިޔާވާ ސަބަބުތަކުގެ ސަބަބުން ޕެރޯލް އެއް ދައްކާނީ ޕެރޯލް ހުށަހެޅުމުގެ ހާލަތު ބަލައިގެން ދަށުވެފައިވާ ބަޔާންކުރެވިފައެވެ، ޕެރޯލް ހުށަހެޅުމަށް ހުށަހެޅުމުގައި މި އުސޫލުގައި ސަރުކާރުގެ ދިރިއުޅުމުގެ ކަމަށް ބަޔާންކުރެވިފައެވެ.
2	ޕެރޯލް ހުށަހެޅުމަށް އަދި ހުށަހެޅުމުގައި، ޕެރޯލް ހުށަހެޅުމަށް އަދި ހުށަހަޅާ ފޯމާއި އެއްވެސް އިތުރު ލިޔެކިޔުމެއް ހުށަހަޅަން ޤާނޫނުގެ ދަށުން ލާޒިމުކޮށްފައި އަދި ގަވާއިދުގެ ދަށުން ލާޒިމުކޮށް ޤައިދީއަށް	ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2013 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކާއި ޕެރޯލްގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން އަދި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެކުލަވާލާފައިވާ ޕެރޯލް ގަވާއިދުގެ ދަށުން ލާޒިމުކޮށް ޕެރޯލް ހުށަހެޅުމަށް އަދި ހުށަހެޅުމުގައި ޕެރޯލް

	ރީއިންޓަގްރޭޝަން ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ މަޢުލޫމާތު ޤައިދީންނާ ހިއްސާކުރުން އަދި މި މަޢުލޫމާތު ފެންނަން ހުންނަނެހެން ބަހައްޓުން.	އިތުރުން އެއްވެސް ޖިނާއީކުށެއް ހުކުމްކުރެވުނު ޤައިދީންނަށް ރީއިންޓަގްރޭޝަން ނަމަވެސް، ޖިނާއީކުށެއް ކޮށްފައި ހުކުމްކުރެވުނު ޖިންސާ ޤައިދީން ނަގަމުންދާތީ، މި މަޢުލޫމާތު ޤައިދީންނާ ހިއްސާކޮށް، ސާފުކޮށްދިނުން މުހިންމުކަމުގައި ފާހަގަކުރެވެއެވެ.
3	ޕެރޯލް ދޫކުރަނީ ދިނުމުގައި ޕެރޯލް ބޯޑުން ރިޢާޔަތްކުރަންޖެހޭ ކަމަށް ބައިނަލްއަޤުވާމީ ޖިނާއީ ކޮމިޔުނިޓީ ސަރވިސްގެ ފަރާތުން ޕެރޯލް ބޭނުންކުރަން އޮތް ޤައިދީންނަށް ޕެރޯލް ހޯދުމަށް އެދެވޭނެ މަޢުލޫމާތު ދޭންވާނެއެވެ. އަދި ޤައިދީން ޕެރޯލް ދޫކުރަމުން އައި ހުކުމްކުރުން މިފަދައިން މަޢުލޫމާތު ޕެރޯލް ބޭގާ ކޮމިޔުނިޓީ ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއިން ހިއްސާކުރުމުގެ އިންތިޒާމުތަކެއް ގެންގުޅުމުގެ މަޢުލޫމާތު ޤައިދީންނާ ހިއްސާކުރުމަށް އަދި ފެންނަން ހުންނަނެހެން ބަހައްޓުމަށް.	ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2013 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކާއި ޕެރޯލްގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޕެރޯލް ދޫކުރަމުން އައި ހުކުމްކުރުން ޕެރޯލް ބޯޑުން ރިޢާޔަތްކުރަންޖެހޭ ކަމަށް ބައިނަލްއަޤުވާމީ ޖިނާއީ ކޮމިޔުނިޓީ ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއިން ކާރުގެ ޤައިދީއްގެ މަޢުލޫމާތު ހިމަނާ، ބެލެހެއްޓުމުގެ ޒިންމާ މަޢުލޫމާތުތަކުގައިވޭ، ޕެރޯލް ދޫކުރަނީ ޤައިދީއާ ހުކުމްކުރުން، އެ ޤައިދީއްގެ މަޢުލޫމާތު ހިމެނޭ ޒަމާނީ ކޮމިޔުނިޓީ ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ ފަރާތުން ޕެރޯލްބޭގާ ހުއްޓުވާފައިވަނީ މި މަޢުލޫމާތު ޤައިދީއާ ހިއްސާކުރުމަށް ދިނުމުކަމުގައި ފާހަގަކުރެވެއެވެ. ޕެރޯލް ބޯޑުން ގޮތުގައި ނަންބަރު 2014/R-162 ޕެރޯލް ގޮތުގައި 8 ވަނަ މާއްދާގައި ޕެރޯލްގެ ދޫކުރަމުން އައި ހުކުމްކުރުމަށް ޤައިދީއަކު ބޭނުންވާނަމަ އެފަދަ ޤައިދީއަކު ކޮމިޔުނިޓީ ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއިން ޕްރޮގްރާމްތައް ބަލަހައްޓައިދިނުމާއި، މި ދޫކުރަމުން އައި ހުކުމްކުރުމަށް ޤައިދީން އެދިފައިވާ ތަފުސީލު ޚާއްޞަ މުޢައްސަސާ އެނޫން މުޢައްސަސާ ގޮތެއްގެ މިފަދަ ދޫކުރަމުންއައި ފެށިކަމަށް ދިނުމުގެ މުހިންމުކަމުގައި ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

<u>ނިންމުން</u>

ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2013 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކާއި ޕެރޯލްގެ ޤާނޫނުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ޕެރޯލްގެ ދޫކުރަމުންދާ ޤައިދީން މުޖުތަމަޢަށް އަނބުރާ ދިރިއުޅުމަށް ހިއްސާ ޕެރޯލްކަމަށް ދިނުން، މުއައްސަސާ ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއިން އަމަލުކުރަމުންދާ މަޢުލޫމާތު ހުށަހެޅި ދިނުމުގައި އަމަލުކުރަމުންދާ އުސޫލުގެ ޤަވާއިދު ޤައިދީން އެކަން ދިނުމުގެ ހަރުދަނާ ނަގަމުންދާތީ، މި ޕެރޯލްގެ ޤާނޫނު ދަކަދޫކުރާ ޤަވާއިދުތައް ގޮތުގައިވާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2014 މަޢުލޫމާތު ހޯދުމުގެ ޙައްޤުގެ ގާނޫނާއި ޤަވާއިދު ނަންބަރު 2016/R-5 މަޢުލޫމާތު ހޯދުމުގެ ޙައްޤުގެ ގަވާއިދުގެ ދަށުން ކޮމިޔުނިޓީ ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއިން އެކުލަވާލައިފައިވާ މަޢުލޫމާތު ހޯދުމުގެ ޙައްޤު ދިނުމުގައި އަމަލުކުރަންޖެހޭ އުސޫލުތަކާ ޕެރޯލް ދޫކުރަމުން އައި ޤައިދީންނަށް ބޯހަނގު އަރިޔަރުކަން ފުރިހަމަ އިންތިޒާމުތަކެއް ގެންގުޅުމުގައި ކުރިޔަށް ހިއްސާކުރަމުންދާ ގޮތެއްގެ އުސޫލުތަކާ ނަޒަރުކޮށް.

7 ޖުލައި 2020